

II međunarodni simpozijum o izostavljanju obrade i drugim načinima održavanja zemljišta u vinogradima Montpellier, 26—28. novembra 1986.

Način održavanja zemljišta u vinogradima bitno je evoluirao posljednjih decenija. Tradicionalna obrada zemljišta, koja je smatrana neizostavnom mjerom skoro u čitavom svijetu (sa izuzetkom specifičnih situacija) ustupa u novije vrijeme mjesto novim agrotehničkim postupcima. Danas se nastoji da se oranje zamjeni plitkim obradama, da se obrada potpuno ili djelimično zamjeni upotrebom herbicida, odnosno da se vinograd vještački ili prirodno zatravi, a da se navodnjavanjem i đubrenjem nadoknadi gubitak vode i hraniva koje korovi konkurentski uskraćuju lozi. O rezultatima istraživanja, iskustvima i problemima vezanim za te i druge nove agrotehničke mjere raspravljalo se na II međunarodnom simpozijumu krajem novembra 1986. u Montpellier-u.

Organizatori simpozijuma bili su Association nationale pour la protection des plantes, Paris, i Institut technique de la vigne et du vin. Prisustvovalo je oko 200 stručnjaka iz 14 zemalja. Podnijeto je oko 60 saopštenja, razvrstanih u nekoliko tematskih cjelina:

— Stanje u pogledu održavanja zemljišta u raznim vinogradarskim zemljama.

— Aparati i načini primjene herbicida,

— Korišćenje plastičnih folija,

— Ostali načini održavanja zemljišta,

— Hemijsko suzbijanje korova

— Uticaj različitih načina održavanja zemljišta na samo zemljište, na fitosanitetske probleme, na fertilizaciju i na prinose i kvalitet grožđa.

U okviru prve tematske oblasti prikazana su vinogorja, njihov geografski položaj, topografija i pedološka situacija, klimatske prilike, uzgojni oblici, a sa svim tim u vezi razni oblici održavanja ze-

mljišta u Njemačkoj, Švajcarskoj, Mađarskoj, Grčkoj, Italiji, Portugaliji, Španiji i Francuskoj, sa pregledom glavnih proučavanja u toku i problematike koja je u programima za naredni period.

Za svaku od navedenih zemalja dati su globalni prikazi svakog od načina održavanja zemljišta, uz naznaku sadašnjeg stanja, prednosti i nedostataka i prilagođenosti odgovarajućim prirodnim i drugim uslovima. U tim zemljama ne zanemaruju se, u istraživanjima u dijelom u praksi, nijedna od alternativnih načina održavanja zemljišta. Ipak, iz podnijetih prikaza proizilazi da upotreba herbicida, na čitavoj površini ili samo ispod redova loza, predstavlja najznačajniji način zamjene tradicionalne obrade. Tako, u Njemačkoj 80—90 % površina pod vinogradima tretira se herbicidima; u Grčkoj između 34 i 40 %, u Portugaliji 30—40 %, Francuskoj oko 75 %, dok u Švajcarskoj odnos površina tretiranih herbicidima i održavanih na druge načine veoma varira od jednog do drugog vinogradskog područja. U Mađarskoj se herbicidima tretira samo pojas od 80 cm širine ispod redova loza, dok se u Italiji i dalje mehanički obrađuje 85 % površina, ali se 23 % tako obrađivanih površina barem jednom godišnje tretira herbicidima.

Proučavanja koja su u toku u tim zemljama i ona koja se planiraju za sljedeće godine imaju zajedničko obilježje težnju da se usavrše tehnički postupci, da se očuva potencijal zemljišta i bolje shvati odnos između zemljišta, biljke i okoline. Buduća istraživanja, prema onome što se u raznim zemljama planira, treba orijentisati na poboljšanje mehanizacije za obradu ispod redova loze, sprečavanje erozije i mogućnost još boljeg usklađivanja načina održavanja zemljišta sa dubljenjem. Treba utvrditi koje biljne vrste zahtijevaju najmanje vode u kritičnom periodu za lozu u odgovarajućim regionima, radi korišćenja za zatravljivanje; naći način unošenja đubriva (bez inkorporacije) na zatravljenim površinama kojim bi se smanjili gubici; iznaći prag štetnosti za korove da bi se smanjile intervencije; obratiti pažnju na ponašanje herbicida u zemljištu i provjeriti mogućnost redukcije korišćenih količina i potrebne vode; nastojati da se suviše perzistentni ili opasni herbicidi zamijene manje štetnim po čovjeka i okolinu; poboljšati selektivnost herbicida za primjenu u toku vegetacije loze; pratiti izmjenu flore i faune zemljišta i djelovanje na parazite loze; produbiti istraživanja o mogućnosti biološkog suzbijanja korova, itd.

Nakon osnovnih informacija kroz opšte referate, ostala saopštenja odnosila su se na pojedinačne probleme iz navedenih tematskih oblasti:

Prikazani su rezultati istraživanja o mogućnosti primjene herbicida uz malu i vrlo malu količinu vode po hektaru; razmatrana je mogućnost napuštanja obrade u vinogradima na strmim terenima, bez terasa, i na drugim sličnim položajima, uz mulčiranje plastičnim folijama; iznijeti su rezultati zatravljivanja vinograda u mediteran-

skom regionu i perspektive korišćenja jednogodišnjih leguminoza u tu svrhu; mogućnost biološke borbe protiv korova.

Hemijskom suzbijanju korova bilo je posvećeno više referata. Ta tematska oblast obuhvatila je saopštenja i rasprave o suzbijanju korova otpornih na triazinske preparate, borbu protiv graminea, suzbijanje ukupne korovske flore i evoluciju flore u uslovima primjene herbicida.

Razmatrani su različiti aspekti uticaja obrade i primjene drugih mjera održavanja zemljišta na njegovu zbijenost, oticanje vode i eroziju, vlažnost zemljišta i snabdjevenost loze vodom u različitim područjima, na stanje organskih materija itd. Jedan broj referata tretirao je uticaj različitih mjera na fitosanitetske probleme i meteorološke rizike, kao i ishranu loze.

U okviru tematske cjeline o uticaju različitih mjera na prinos i kvalitet grožđa, najprije je bilo riječi o reziduima herbicida, a potom o uticaju na berbu. U tom okviru podnijet je referat čiji su autori dr Marko Ulićević, dr Ljubo Pejović i Danica Jerković, dipl. inž. (Poljoprivredni institut, Titograd), pod naslovom: «*Quelques résultats d'expérimentation avec le modes d'entretien du sol de vigne au cours de quinze ans*». To je, ujedno, bio i jedini referat iz naše zemlje.

Poslije svake grupe referata vođena je rasprava, koja je uvijek bila vrlo živa. Praktično nije bilo ni jednog saopštenja koje je prošlo bez pitanja i komentara.

Za učesnike simpozijuma bila je organizovana i posjeta 10. salonu vinogradsko-vinarske i voćarske opreme (SITEVI), jednoj od najznačajnijih manifestacija te vrste u svijetu, na kojoj su prikazana najnovija dostignuća iz tih oblasti.

Imajući u vidu da se održavanjem zemljišta u vinogradima u Crnoj Gori bavio duži niz godina Zavod Poljoprivrednog instituta za vinogradarstvo, a da je o mogućnosti suzbijanja korova herbicidima, kao jednim od načina održavanja zemljišta, Zavod za zaštitu bilja vršio u tri navrata proučavanja, počev još od 1959. godine, — bilo je od posebnog interesa da se i učesnici Simpozijuma iz naše zemlje upoznaju sa svjetskim dostignućima, ali i da se o dijelu rezultata postignutih u nas obavijeste prisutni stručnjaci, a, preko objavljenog zbornika saopštenja, i šira javnost, te da se i kroz lične kontakte razmijene mišljenja o ovoj značajnoj i aktuelnoj problematici.

Dr Milorad Mijušković